

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2012. gada 15. novembrī*

Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Regula (EK) Nr. 44/2001 — 32. un 33. pants — Tiesas nolēmumu atzīšana — Jēdziens “nolēmums” — Tiesas nolēmuma ietekme uz starptautisko jurisdikciju — Jurisdikcijas noteikšanas klauzula

Lieta C-456/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Bremen* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 25. augustā un kas Tiesā registrēts 2011. gada 2. septembrī, tiesvedībā

Gothaer Allgemeine Versicherung AG,

ERGO Versicherung AG,

Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts ,

Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG,

Krones AG

pret

Samskip GmbH.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 4. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts, Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG* vārdā – *K. Rammig, Rechtsanwalt*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- *Krones AG* vārdā – *A. Nerz* un *M. Theisen*, *Rechtsanwälte*, kuriem palīdz *R. Geimer*, *professeur*, un *C. Wagner*, *Justiziar*,
- *Samskip GmbH* vārdā – *O. Hartenstein*, *Rechtsanwalt*,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *F. Wannek*, pārstāvji,
- Beļģijas valdības vārdā – *J.-C. Halleux* un *T. Materne*, pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – *A. Posch*, pārstāvis,
- Šveices valdības vārdā – *D. Klingele*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger* un *A.-M. Rouchaud-Joët*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2012. gada 6. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp., labojums latviešu valodā – OV L 81, 29.03.2011., 18. lpp.) 32. un 33. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp četrām Vācijas apdrošināšanas sabiedrībām, proti, *Gothaer Allgemeine Versicherung AG*, *ERGO Versicherung AG*, *Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts* un *Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG* (turpmāk tekstā – “apdrošinātāji”), kā arī *Krones AG* (turpmāk tekstā – “*Krones*”), Vācijas sabiedrību, kas ir apdrošināta apdrošinātājās, un *Samskip GmbH* (turpmāk tekstā – “*Samskip*”), *Samskip Holding BV* transporta un loģistikas uzņēmuma, kura juridiskā adrese ir Nīderlandē, bet kas ir dibināts Islandē, meitas sabiedrību, par *Samskip* veikto alus darītavas iekārtas piegādi pircējam *Cerveceria Cuauthemoc Monezum SA* (turpmāk tekstā – “saņēmējs”), kas ir Meksikas uzņēmums.
- 3 Minētā strīda priekšmets ir lūgumi atlīdzināt zaudējumus, kurus apdrošinātāji un *Krones* ir iesnieguši Vācijas tiesās, attiecībā uz apgalvoto minētajai iekārtai nodarīto kaitējumu pārvadāšanas laikā, lai gan Beļģijas tiesas, konkrētāk, *Hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes apelācijas tiesa) jau ir noraidījušas kā nepieņemamas līdzīgas tajā iesniegtās prasības, jo konosaments (“Bill of Lading”), kas izdots 2006. gada 13. augustā, t.i., datumā, kad *Samskip à Anvers* (Beļģija) saņēma iekārtu, ietver līguma klauzulu, kurā ir noteikta Islandes tiesu jurisdikcija strīdus gadījumā un Islandes tiesības kā tiesības, kas piemērojamas pārvadāšanas līgumam.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 4 Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās, kas noslēgta 2007. gada 30. oktobrī un apstiprināta Kopienas vārdā ar Padomes 2008. gada 27. novembra lēmumu (OV 2009, L 147, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Lugāno konvencija”), 23. panta 1. punktā, kura teksts ir ļoti līdzīgs Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās, kas parakstīta Lugāno 1988. gada 16. septembrī (OV L 319, 9. lpp.), kurai tā sekoja, 17. pantam, ir noteikts:

“Ja puses, no kurām vienai vai vairākām domicils ir valstī, kam ir saistoša šī konvencija, ir vienojušās par to, ka tiesai vai tiesām kādā valstī, kam ir saistoša šī konvencija, ir jurisdikcija izskatīt jebkādos strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar noteiktām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir šai tiesai vai tiesām. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Šāda vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir:

- a) rakstiska vai rakstiski apstiprināta; vai
- b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā pastāvošajai praksei; vai
- c) starptautiskajā tirdzniecībā vai komercdarbībā – tādā formā, kas atbilst praksei, par ko puses zina vai par ko pusēm būtu vajadzējis zināt, un ko šādā tirdzniecībā vai komercdarbībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses šādā tirdzniecībā plaši pazīst un regulāri ievēro.”

Savienības tiesības

- 5 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 2., 6. un 15.–17. apsvērums ir izteikti šādi:

“(2) Dažas atšķirības starp valstu noteikumiem, kas reglamentē jurisdikciju un spriedumu atzīšanu, kavē pareizu iekšējā tirgus darbību. Būtiski ir noteikumi, lai vienādotu jurisdikcijas kolīziju normas civillietās un komercietās un lai vienkāršotu formalitātes spriedumu ātrai un vienkāršai atzīšanai un izpildei dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī regula.

[..]

(6) Lai panāktu spriedumu brīvu apriti civillietās un komercietās, ir vajadzīgi un lietderīgi, ka normas, kas nosaka jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi, reglamentē kāds Kopienas juridiskais instruments, kas ir saistošs un tieši piemērojams.

[..]

(15) Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus. Ir jāparedz skaidrs un iedarbīgs mehānisms, lai izšķirtu *lis pendens* lietas un saistītas darbības un novērstu problēmas, ko izraisa valstu atšķirības attiecībā uz dienu, kad prasību uzskata par celtu. Šīs regulas nolūkā minētā diena būtu jānosaka autonomi.

(16) Savstarpēja uzticēšanās tiesvedībai Kopienā pamato spriedumus, kas pieņemti kādā dalībvalstī un ko atzīst automātiski, bez vajadzības veikt kādu procedūru, izņemot strīdus gadījumus.

(17) Izmantojot to pašu savstarpējās uzticēšanās principu, procedūrai, kuras mērķis ir kādā dalībvalstī padarīt par izpildāmu spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, jābūt efektīvai un ātrai. Tālab sprieduma pasludināšanai par izpildāmu faktiski būtu jānotiek automātiski pēc sniegto dokumentu vienkāršas pārbaudes, nepastāvot nekādai iespējai, ka tiesa pēc savas iniciatīvas varētu atsaukties uz kādu no šajā regulā paredzētajiem izpildes atteikuma pamatojumiem.”

- 6 Atbilstoši minētās regulas 23. panta 1. punktam, kura teksts būtībā ir identisks Lugāno konvencijas 23. panta 1. punkta tekstam, kas citēts šī sprieduma 4. punktā:

“Ja puses, no kurām vienai vai vairākām domicils ir kādā dalībvalstī, ir vienojušās par to, ka tiesai vai tiesām kādā dalībvalstī ir jurisdikcija izskatīt jebkādu strīdu, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar noteiktām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir šai tiesai vai tiesām. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Šāda vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir:

- a) rakstiska vai rakstiski apstiprināta; vai
- b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā pastāvošajai praksei; vai
- c) starptautiskajā tirdzniecībā vai komercdarbībā – tādā formā, kas atbilst praksei, par ko puses zina vai par ko pusēm būtu vajadzējis zināt, un ko šādā tirdzniecībā vai komercdarbībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses plaši pazīst un regulāri ievēro.”

- 7 Šīs pašas regulas 32. pantā ir noteikts:

“Šajā regulā “spriedums [nolēmums]” ir visi spriedumi [nolēmumi], kas pieņemti kādas dalībvalsts tiesā vai tribunālā, neatkarīgi no tā nosaukuma, tostarp dekrēts, rīkojums, lēmums [spriedums, lēmums, rīkojums] vai izpildraksts, kā arī izmaksu vai izdevumu noteikšana, ko veic tiesas ierēdnis.”

- 8 Regulas Nr. 44/2001 33. pants ir izteikts šādi:

“1. Dalībvalstī pieņemtu spriedumu bez kādas īpašas procedūras atzīst pārējās dalībvalstīs.

2. Jebkura ieinteresētā puse, kas sprieduma atzīšanu izvirza par galveno jautājumu strīdā, saskaņā ar šīs nodaļas 2. un 3. iedaļā noteiktajām procedūrām var iesniegt pieteikumu lēmuma pieņemšanai par sprieduma atzīšanu.

3. Ja tiesvedības rezultāts dalībvalsts tiesā ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu attiecībā uz atzīšanu, tad minētā jautājuma izlemšana ir šīs tiesas jurisdikcijā.”

- 9 Minētās regulas 34. pantā ir paredzēts:

“Spriedumu neatzīst:

- 1) ja šāda atzīšana ir acīmredzami pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā prasa atzīšanu;
- 2) aizmuguriska sprieduma gadījumā – ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt;
- 3) ja tas ir nesavienojams ar spriedumu, kas dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, pieņemts strīdā starp tām pašām pusēm;

4) ja tas ir nesavienojams ar agrāku spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī un par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm, ar nosacījumu, ka agrākais spriedums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu.”

10 Regulas Nr. 44/2001 35. pantā ir paredzēts:

“1. Turklāt spriedumu neatzīst, ja tas ir pretrunā II nodaļas 3., 4. vai 6. iedaļai, kā arī 72. pantā paredzētajā gadījumā.

2. Pārbaudot jurisdikcijas pamatu iepriekšējā punktā minētajā gadījumā, tiesai vai iestādei, kurā iesniegts pieteikums par atzīšanu, ir saistoši konstatētie fakti, kas ir pamatā izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcijai.

3. Ņemot vērā 1. punktu, izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcija nav pārskatāma. Šīs regulas 34. panta 1. punktā minēto sabiedriskās kārtības pārbaudi nevar piemērot normām, kas saistītas ar jurisdikciju.”

11 Regulas Nr. 44/2001 36. pantā ir noteikts:

“Ārvalstīs pieņemti spriedumi nekādos apstākļos nav pārskatāmi pēc būtības.”

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

12 2006. gadā *Krones* pārdeva alus darītavas iekārtu saņēmējam. Tā uzdeva *Samskip* organizēt un īstenot šīs iekārtas transportēšanu no *Anvers à Guadalajara* (Meksika) caur *Altamira*, pilsētu, kas arī atrodas Meksikā.

13 Sūtījums, ko veidoja transporta konteineri un kravas kastes, tika nodots *Samskip* 2006. gada 13. augustā. Tā tajā pašā dienā izdeva konosamentu, kurā *Krones* tika norādīta kā ekspeiditors (“shipper”), saņēmējs kā starpnieks (“consignee”), *Anvers* kā iekraušanas osta un *Altamira* kā galamērķis. Šī dokumenta aizmugurē norādīto klauzulu (“Endorsements”) 2. punktā ir norādīts:

“Tiesas jurisdikcija. Jebkuri strīdi, kas izriet no šī konosamenta, tiek izskatīti Islandē atbilstoši Islandes tiesībām.”

14 Prasītājas pamatlietā uzskata, ka krava tika bojāta transportēšanas pa jūru laikā un daļa no šīs kravas arī tika bojāta transportēšanas pa sauszemi no *Altamira* uz *Guadalajara* laikā. *Krones* savas tiesības – maksimālo atbildību atbilstoši jūras tiesībām divu speciālo aizņēmuma tiesību vērtībā, kas nodošanas brīdī bija EUR 235 666,46 – nodeva apdrošinātājiem atbilstoši to līdzdalības riskā pakāpei. Arī saņēmējs savas tiesības, kas izriet no konosamenta, nodeva apdrošinātājiem atbilstoši to līdzdalībai riskā.

15 Saņēmējs un apdrošinātāji vērsās Beļģijas tiesā ar prasību, kas celta 2007. gada 30. augustā, un prasīja *Samskip* 2007. gada 16. oktobrī ierasties *Rechtbank van koophandel te Antwerpen* (Antverpenes Komerctiesa). Šī tiesa taisīja spriedumu par labu apdrošinātājiem un saņēmējam, bet *Hof van beroep te Antwerpen* grozīja šo spriedumu ar savu 2009. gada 5. oktobra spriedumu, kurā tā atzina, ka tai “nav jurisdikcijas”.

16 Sava sprieduma pamatojumā *Hof van beroep te Antwerpen* nosprieda, ka saņēmējam nav nekādas tiesības celt prasību atbilstoši transportēšanas līgumam. Apdrošinātājiem, protams, būtu interese celt prasību kā *Krones* tiesību pārņēmējiem, bet tiem ir saistoša jurisdikcijas noteikšanas klauzula, ko ietver konosaments. Atbilstoši tā klauzulu 2. punktam Islandes tiesām ir ekskluzīva kompetence izskatīt strīdus par transportēšanas līgumu, šī iemesla dēļ Beļģijas tiesas nav kompetentas. Šis spriedums ir stājies spēkā.

- 17 2010. gada septembrī apdrošinātāji cēla *Landgericht Bremen* [Brēmenes apgabaltiesā] prasības atlīdzināt zaudējumus pret *Samskip*, bet *Krones* cēla prasību atlīdzināt zaudējumus *Landgericht Landshut* [Landshūtes apgabaltiesā] pret pēdējo minēto. Ar 2011. gada 3. jūnija rīkojumu *Landgericht Landshut* nosūtīja pēdējo lietu iesniedzējtiesai.
- 18 *Landgericht Bremen* norāda, ka, pēc *Samskip* domām, prasības nav pieņemamas, jo *Hof van beroep te Antwerpen* 2009. gada 5. oktobra spriedums radot tiesiskas sekas ne tikai attiecībā uz Beļģijas tiesu jurisdikcijas neesamību, bet arī attiecībā uz Islandes tiesu jurisdikcijas noteikšanu, kas ir minēta šī paša sprieduma motīvu daļā. *Samskip* uzskata, ka atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pantam minētais spriedums ir saistošs iesniedzējtiesai.
- 19 Apdrošinātāji un *Krones* uzskata, ka turklāt no *Hof van beroep te Antwerpen* 2009. gada 5. oktobra sprieduma izriet saistošs spēks attiecībā uz konstatējumu, ka Beļģijas tiesām nav jurisdikcijas. Tomēr šim spriedumam neesot citu seku, it īpaši attiecībā uz citu dalībvalstu, izņemot Beļģijas Karalisti, tiesu jurisdikcijas neesamību apgalvotās Islandes tiesu jurisdikcijas dēļ.
- 20 Iesniedzējtiesa, atsaucoties uz Vācijas doktrīnu, norāda, ka *Hof van beroep te Antwerpen* 2009. gada 5. oktobra spriedums ir “spriedums par pieņemamību” (“Prozessurteil”), ar kuru prasība ir noraidīta kā nepieņemama, jo nebija izpildīti nosacījumi, kas tiek prasīti, lai taisītu spriedumu, ar kuru lieta tiek izņemta pēc būtības. Šādi ārvalstu tiesu nolēmumi lielākoties nevarot tikt atzīti Vācijā. Tāpēc tā jautā, vai tai ir jāatzīst šis spriedums un, ja tas tā ir, vai tā atzīšana attiecas arī uz tā motīvu daļu.
- 21 Šādos apstākļos *Landgericht Bremen* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “spriedums [nolēmums]” principā attiecas arī uz tādiem nolēmumiem, ar kuriem ir vienīgi konstatēta procesuālu jurisdikcijas nosacījumu neesamība (tā dēvētie spriedumi par pieņemamību)?
- 2) Vai Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “spriedums [nolēmums]” aptver arī spriedumu, ar kuru lieta ir galīgi izņemta instancē un ar kuru tiek noraidīta starptautiskā jurisdikcija, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu?
- 3) Vai Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants, ņemot vērā Tiesas judikatūru par iedarbības izplešanās principu (Tiesas 1988. gada 4. februāra spriedums lietā 145/86 *Hoffmann*, *Recueil*, 645. lpp.), ir jāinterpretē tādējādi, ka ikvienai dalībvalstij ir jāatzīst citas dalībvalsts tiesas nolēmumi par jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ja atbilstoši pirmās tiesas valsts tiesībām konstatējums par jurisdikcijas noteikšanas klauzulas spēkā esamību kļūst galīgs, un tas tāpat ir arī tad, ja lēmums par to ir sprieduma par pieņemamību, ar kuru ir noraidīta prasība, daļa?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

- 22 Ar pirmo un otro jautājumu, kas ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz nolēmumu, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, noraida savas jurisdikcijas pastāvēšanu, kaut arī šis nolēmums citas dalībvalsts tiesībās tiktu kvalificēts kā “nolēmums par pieņemamību”.

- 23 Iesākumā ir jākonstatē, ka saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 32. panta tekstu jēdziens “nolēmums” ietver visus nolēmumus, kas pieņemti kādas dalībvalsts tiesā, neatkarīgi no attiecīgo lēmumu nosaukuma, un tas būtībā nozīmē, ka šis jēdziens ietver arī nolēmumu, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, noraida savu jurisdikciju.
- 24 Tostarp Tiesa jau ir nospriedusi, ka 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), attiecībā uz kuru sniegtā Tiesas interpretācija principā ir attiecināma arī uz attiecīgajām Regulas Nr. 44/2001 normām (šajā ziņā skat. 2011. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-406/09 *Realchemie Nederland*, Krājums, I-9773. lpp., 38. punkts), proti, šīs regulas 32. pantu, 25. pants neattiecas tikai uz nolēmumiem, ar kuriem pilnībā vai daļēji ir izbeigta lieta, bet attiecas arī uz nolēmumiem pirms lietas izlemšanas pēc būtības vai tādiem nolēmumiem, ar kuriem ir noteikti pagaidu vai saglabāšanas pasākumi (2004. gada 14. oktobra spriedums lietā C-39/02 *Mærsk Olie & Gas*, Krājums, I-9657. lpp., 46. punkts).
- 25 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Regulas Nr. 44/2001 normas ir jāinterpretē autonomi saistībā ar šīs regulas sistēmu un mērķiem (šajā ziņā skat. 2006. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-103/05 *Reisch Montage*, Krājums, I-6827. lpp., 29. punkts; 2009. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-167/08 *Draka NK Cables* u.c., Krājums, I-3477. lpp., 19. punkts, un 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-189/08 *Zuid-Chemie*, Krājums, I-6917. lpp., 17. punkts).
- 26 Viens no Regulas Nr. 44/2001 mērķiem, kas izriet no tās preambulas otrā apsvēruma, ir “[vienkāršot] formalitātes spriedumu ātrai un vienkāršai atzišanai un izpildei dalībvalstīs”, kurām ir saistoša šī regula, kas arī pamato tādu jēdziena “nolēmums” interpretāciju, kurā netiek ņemts vērā, kā valsts tiesas pieņemtais akts tiek interpretēts šajā dalībvalstī, neatkarīgi no tā, vai tā ir izcelsmes dalībvalsts vai dalībvalsts, kurā prasa atzišanu. Uz katras valsts tiesību īpatnībām balstīta šī jēdziena interpretācija būtu būtisks šķērslis šī mērķa īstenošanai.
- 27 Regulas Nr. 44/2001 preambulas sestajā apsvērumā ir noteikts mērķis “[panākt] spriedumu brīvu apriti civillietās un komercietās”. Šāds mērķis var stiprināt tādu jēdziena “nolēmums” Regulas Nr. 44/2001 32. panta izpratnē interpretācijas nepieciešamību, kas ietver nolēmumus, ar kuriem dalībvalsts tiesas, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, noraida savu jurisdikciju. Šādu nolēmumu neatzišana varētu nopietni ietekmēt tiesas nolēmumu brīvu apriti.
- 28 Attiecībā uz sistēmu, kas ieviesta ar Regulu Nr. 44/2001, tās preambulas 16. un 17. apsvērumā ir uzsvērta dalībvalstu tiesu savstarpējas uzticēšanās principa nozīme attiecībā uz tiesu nolēmumu atzišanu un izpildi, un tas nozīmē arī, ka minētais jēdziens nebūtu interpretējams šauri, lai, it īpaši, novērstu domstarpības attiecībā uz “nolēmuma” esamību.
- 29 Ja dalībvalsts tiesa varētu atteikties atzīt nolēmumu, ar kuru citas dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, šī savstarpējā uzticēšanās tiktu ietekmēta. Pielaujot, ka dalībvalsts tiesa varētu atteikties atzīt šādu nolēmumu, netiktu ievērota ar Regulu Nr. 44/2001 izveidotā sistēma, jo šāds atteikums varētu apdraudēt šīs regulas II nodaļā paredzēto noteikumu par jurisdikcijas sadali starp dalībvalstu tiesām efektīvu darbību.
- 30 Kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 49. un 50. punktā, Regulas Nr. 44/2001 33.–35. panta normas liedz jēdzienu “nolēmums” tās 32. panta izpratnē interpretēt sašaurināti. 33. pantā ir noteikts princips, saskaņā ar kuru nolēmumi ir jāatzīst, kaut arī 34. un 35. pantā ir paredzēti izņēmumi no šī principa, kas tād ir jāinterpretē šauri. Turpinājumā – 35. panta 3. punktā – ir noteikts, ka nevar tikt veikta izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcijas pārbaude un sabiedriskās kārtības pārbaude nevar tikt piemērota normām, kas saistītas ar jurisdikciju.
- 31 Ir jānorāda, ka nolēmuma jēdziena šauras interpretācijas sekas būtu tādu tiesu pieņemto aktu kategorijas radišana – kas neietilpst izņēmumu skaitā, kuri ierobežoti ir uzskaitīti Regulas Nr. 44/2001 34. un 35. pantā, – kuri nevarētu tikt kvalificēti par “nolēmumiem” minētā 32. panta

izpratnē un kas tādād citu dalībvalstu tiesām nebūtu jāatzīst. Ir jākonstatē, ka šādas aktu kategorijas pastāvēšana, kas it īpaši ietvertu tos aktus, ar kuriem citas dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, noraidītu savu jurisdikciju, nebūtu savienojama ar sistēmu, kas izveidota ar Regulas Nr. 44/2001 33.–35. pantu un ar kuru tiek atbalstīta tiesas nolēmumu atzīšana bez šķēršļiem un izslēgts, ka izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcija tiek pārbaudīta dalībvalsts, kurā prasa atzīšanu, tiesā.

- 32 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz nolēmumu, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, neatkarīgi no tā, kā šis nolēmums tiek kvalificēts citas dalībvalsts tiesībās.

Par trešo jautājumu

- 33 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kurā prasa atzīt nolēmumu, ar kuru citas dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, ir saistošs konstatējums par šīs klauzulas spēkā esamību, kas ir ietverts nolēmuma, kurš stāties spēkā un ar kuru prasība atzīta par nepieņemamu, motīvu daļā.
- 34 Kā Tiesa ir atgādinājusi, citējot Ziņojumu par 1968. gada 27. septembra konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās, ko izstrādājis *P. Jenard* (OV 1979, C 59, 1. lpp.), atzīšanas “sekām ir jābūt tādām, ka nolēmumi iegūst tādu pašu spēku un efektivitāti, kādi tiem ir valstī, kurā tie ir pieņemti” (iepriekš minētais spriedums lietā *Hoffmann*, 10. punkts). Tādējādi ārvalsts nolēmumam, kas atzīts atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 33. pantam, valstī, kurā prasa atzīšanu, būtībā ir jābūt tādām pašām sekām, kādas tam ir izcelsmes valstī (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hoffmann*, 11. punkts).
- 35 Turklāt, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 28. punktā, savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm princips ir sistēmas, kas izveidota ar Regulu Nr. 44/2001, pamatā. Kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 73. punktā, augsts savstarpējas uzticēšanās līmenis vēl jo vairāk ir nepieciešams, ja dalībvalstu tiesām ir jāpiemēro kopēji tiesu jurisdikcijas noteikumi. Šajā ziņā šīs tiesību normas, kā arī šajā regulā iekļautās normas par jurisdikciju un normas par nolēmumu atzīšanu un izpildi neveido atšķirīgu un patstāvīgu normu kopumu, bet ir cieši saistītas (2012. gada 21. jūnija spriedums lietā C-514/10 *Wolf Naturprodukte*, 25. punkts). Tā ir saikne, kas, pirmkārt, attaisno vienkāršotu atzīšanas un izpildes mehānismu, kurš ir paredzēts minētās regulas 33. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstis pieņemtus nolēmumus principā atzīst pārējās dalībvalstīs, un, otrkārt, atbilstoši tās pašas regulas 35. panta 3. punktam principā netiek pārbaudīta nolēmuma izcelsmes dalībvalsts tiesu jurisdikcija (šajā ziņā skat. 2006. gada 7. februāra Paziņojumu 1/03, Krājums, I-1145. lpp., 163. punkts).
- 36 Protams, pamatlietā Regulas Nr. 44/2001 23. pants par jurisdikcijas noteikšanu vienojoties nevar tikt piemērots, jo aplūkojamajā jurisdikcijas noteikšanas klauzulā jurisdikcija ir piešķirta Islandes Republikas, kas nav dalībvalsts, tiesām. Tomēr, kā ģenerālvokāts norādījis savu secinājumu 76. punktā, Lugaņo konvencijas, kuras dalībniece ir Islandes Republika, 23. pantā ir ietverta tiesību norma, kas ir identiska šīs regulas 23. pantam. Tādējādi, tā kā izcelsmes dalībvalsts tiesa ir konstatējusi jurisdikcijas noteikšanas klauzulas spēkā esamību, pārbaudot pati savu kompetenci, savstarpējas uzticēšanās tiesām Eiropas Savienībā principam būtu pretēji, ja dalībvalsts, kurā prasa atzīšanu, no jauna pārbaudītu šo pašu spēkā esamības jautājumu.

- 37 No Regulas Nr. 44/2001 36. panta izriet, ka izcelsmes dalībvalsts tiesas nolēmums saskaņā ar minēto savstarpējās uzticēšanās principu “nekādos apstākļos [...] nav pārskatāms pēc būtības”. Atbilstoši *P. Jenard* ziņojumam (46. lpp.) “pārskatīšanas pēc būtības neesamība ietver pilnīgu uzticēšanos izcelsmes dalībvalsts tiesai; šī uzticēšanās attiecībā uz nolēmuma pamatotību parasti attiecas uz tiesas noteikto [harmonizēto] noteikumu par jurisdikciju piemērošanu”.
- 38 Pieļaujot, ka dalībvalsts, kurā prasa atzīšanu, tiesa var uzskatīt par spēkā neesošu jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ko izcelsmes dalībvalsts tiesa ir atzinusi par spēkā esošu, netiktu ievērots šis pārskatīšanas pēc būtības aizliegums, it īpaši, ja pēdējā minētā tiesa varētu atzīt savu jurisdikciju šādas klauzulas neesamības gadījumā. Pēdējā minētajā gadījumā ar šo konstatējumu, ko izdarījusi dalībvalsts, kurā prasa atzīšanu, tiesa, tiktu apstrīdēti ne tikai izcelsmes dalībvalsts tiesas starpsecinājumi attiecībā uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulas spēkā esamību, bet arī šīs tiesas nolēmums, ar kuru ir noraidīta tās jurisdikcija kā tāda.
- 39 Kā ģenerālvokāts norādījis savu secinājumu 82. punktā, izcelsmes dalībvalsts tiesas kontroles izslēgšana atbilstoši nozīmētu ierobežojumu dalībvalstij, kurā prasa atzīšanu, attiecībā uz iespēju pārbaudīt tās pašas jurisdikciju, jo pēdējai būtu saistošs tas, ko ir nolēmusi izcelsmes dalībvalsts tiesa. Atbilstoši vienveidības Savienības tiesību piemērošanā prasībai šī ierobežojuma precīzais saturs ir jādefinē Savienības līmenī un tam nav jābūt atkarīgam no dažādajiem valstu noteikumiem par *res judicata* spēku.
- 40 *Res judicata* spēka jēdziens Savienības tiesībās neattiecas vienīgi uz aplūkojamā tiesas nolēmuma rezolutīvo daļu, bet arī uz šī nolēmuma motīviem, kas ir rezolutīvās daļas nepieciešamais pamatojums un tādēļ nav no tās atdalāmi (it īpaši skat. 2006. gada 1. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-442/03 P un C-471/03 P *P & O European Ferries (Vizcaya)* un *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija, Krājums, I-4845. lpp., 44. punkts, kā arī 2012. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-221/10 P *Artegodan*/Komisija, 87. punkts). Ņemot vērā šī sprieduma 35. punktā norādīto faktu, ka kopējie jurisdikcijas noteikumi, ko piemēro dalībvalstu tiesas, ir noteikti Savienības tiesībās, it īpaši Regulā Nr. 44/2001, un vienveidības prasību, kas atgādināta šī paša sprieduma 39. punktā, *res judicata* spēka jēdziens Savienības tiesībās ir piemērots, lai noteiktu, kādas sekas rada nolēmums, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju.
- 41 Tādējādi nolēmums, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, tādēļ ka šī klauzula ir spēkā, ir saistošs citu dalībvalstu tiesām gan attiecībā uz šī nolēmuma rezolutīvajā daļā ietvertu lēmumu par šīs tiesas jurisdikcijas neesamību, gan attiecībā uz šī nolēmuma motīvu daļā ietvertu konstatējumu par šīs klauzulas spēkā esamību, kas ir šīs rezolutīvās daļas nepieciešamais pamatojums.
- 42 Turklāt šis risinājums nevar tikt atspēkots ar Vācijas Federālās Republikas, it īpaši pamatojoties uz 2009. gada 28. aprīļa sprieduma lietā C-420/07 *Apostolides* (Krājums, I-3571. lpp.) 66. punktu, izvirzīto argumentu, atbilstoši kuram nav nekāda iemesla izpildes laikā spriedumam piešķirt tiesības, kādu tam nav attiecīgās dalībvalsts tiesībās. Nolēmumu, ko dalībvalstu tiesas, kas noraida savu jurisdikciju atbilstoši Regulai Nr. 44/2001, ir pieņēmušas, kā tas ir norādīts šī sprieduma 35. punktā, piemērojot kopējos kompetences noteikumus, kas paredzēti Savienības tiesībās, atzīšana notiek atbilstoši īpašam režīmam, kurš ir aprakstīts šī sprieduma 39.–41. punktā.
- 43 No visa iepriekš minētā izriet, ka uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kurā prasa atzīt nolēmumu, ar kuru citas dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, ir saistošs konstatējums par šīs klauzulas spēkā esamību, kas ir ietverts nolēmuma, kurš stāties spēkā un ar kuru prasība atzīta par nepieņemamu, motīvu daļā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 44 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz nolēmumu, ar kuru dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, neatkarīgi no tā, kā šis nolēmums tiek kvalificēts citas dalībvalsts tiesībās;
- 2) Regulas Nr. 44/2001 32. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kurā prasa atzīt nolēmumu, ar kuru citas dalībvalsts tiesa, pamatojoties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir noraidījusi savu jurisdikciju, ir saistošs konstatējums par šīs klauzulas spēkā esamību, kas ir ietverts nolēmuma, kurš stāties spēkā un ar kuru prasība atzīta par nepieņemamu, motīvu daļā.

[Paraksti]